

Bryssel den 29.4.2013
COM(2013) 229 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Strategiska riktlinjer för en hållbar utveckling av vattenbruket i EU

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Strategiska riktlinjer för en hållbar utveckling av vattenbruket i EU

1. INLEDNING

Det europeiska vattenbruket erbjuder produkter av hög kvalitet samtidigt som det följer normerna för miljöhållbarhet, djurhälsa och konsumentskydd. Den utmärkta kvaliteten på *fisk och skaldjur i EU*¹ borde vara en stor konkurrensfördel för vattenbruket i EU, men produktionen håller på att avstanna till skillnad från en stark tillväxt i andra regioner i världen.

År 2010 uppgick värdet av EU:s vattenbruksproduktion till 3,1 miljarder euro för en 1,26 miljoner ton. Fisk och skaldjur till EU-marknaden levereras för närvarande enligt följande: 25 % från EU:s fiskerisektor, 65 % från import och 10 % från EU:s vattenbruk². EU:s totala synliga konsumtion av fiskeri- och vattenbruksprodukter uppgick till ungefär 13,2 miljoner ton³.

De tillgängliga uppgifterna visar på en växande klyfta — uppskattningsvis 8 miljoner ton — mellan konsumtionsnivån för fisk och skaldjur i EU och volymen av fångsterna från fisket. Kommissionen och medlemsstaterna kan bidra till att denna klyfta delvis utjämnas genom ett miljövänligt, socialt och ekonomiskt hållbart vattenbruk.

Med utgångspunkt i nuvarande uppgifter om arbetsproduktiviteten skulle varje procentenhet av den EU-konsumtion som för närvarande produceras internt genom vattenbruk bidra till att skapa mellan 3 000 och 4 000 heltidsarbetstillfällen⁴. Trots att vattenbruket utgör en relativt liten del av EU-ekonomin bekräftar dessa uppgifter att det har en potential att stimulera tillväxt och sysselsättning både i kustområdena och i inlandet i EU. Ett nära samarbete med förädlingsindustrin kan ytterligare förbättra sysselsättningen och konkurrenskraften i båda sektorerna. Vattenbruket är en av hörnstenarna i EU:s strategi för ”blå tillväxt”⁵ och dess utveckling kan bidra till genomförandet av Europa 2020-strategin.

2. VATTENBRUKET I REFORMEN AV DEN GEMENSAMMA FISKERIPOLITIKEN

Förslaget till reform av den gemensamma fiskeripolitiken⁶ syftar till att främja vattenbruket genom en öppen samordningsmetod: En frivillig process för ett

---

¹ I detta meddelande omfattar begreppet *fisk och skaldjur* alla fiskeri- och vattenbruksprodukter

² SEK(2011) 883

³ GD MARE fördjupning av uppgifter från Eurostat

⁴ GD MARE fördjupning av uppgifter från STECF (STECF-OWP-12-03)

⁵ KOM(2012) 494.

⁶ KOM(2011) 425.

samarbete som grundas på de strategiska riktlinjerna och de fleråriga nationella strategiska planerna för att fastställa gemensamma mål och om möjligt indikatorer för att mäta framstegen mot dessa mål.

För att uppnå dessa mål bör alla relevanta aktörer involveras: myndigheter, näringslivet, återförsäljare, konsumentorganisationer samt företrädare för det civila samhället. Den föreslagna rådgivande nämnden för vattenbruk är utformad så att den ska kunna spela en viktig roll i detta avseende.

Dessa strategiska riktlinjer syftar till att bistå medlemsstaterna när de fastställer sina nationella mål, med beaktande av deras respektive utgångspunkter och nationella omständigheter och institutionella förhållanden. Frågor som omfattas av EU-lagstiftningen ingår inte i den öppna samordningsmetoden, men de utgör ramen för dess verksamhet.

Vattenbruket är beroende av rent och friskt havsvatten och sötvatten. EU:s miljölagstiftning — särskilt ramdirektivet för vatten (vattendirektivet)⁷, ramdirektivet om en marin strategi⁸ och förordningen om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk⁹ — säkerställer att dessa villkor uppfylls. I EU-lagstiftningen fastställs också de stränga hälsoskydds-, konsumentskydds- och miljöhållbarhetsnormer som EU:s vattenbruk ska uppfylla. Dessa får kostnadskonsekvenser för producenterna, men kan omvandlas till konkurrensfördelar om man uppmärksammar konsumenterna på kvalitet och kan även bidra till att vattenbruket får lokalbefolkningens stöd. Reformen av den gemensamma fiskeripolitiken utgår från dessa stränga normer.

Kommissionen avser att hjälpa de nationella och regionala förvaltningarna att genomföra EU:s miljölagstiftning utan att lägga onödiga bördor på producenterna. Därför har man offentliggjort riktlinjerna om integreringen av vattenbruk i Natura 2000-områden¹⁰, och kommissionen avser att börja utarbeta liknande riktlinjer för vattenbruk, ramdirektivet för vatten och ramdirektivet om en marin strategi.

3. STRATEGISKA RIKTLINJER FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING AV VATTENBRUKET I EU

Detta meddelande utgår från resultatet av samråd med intressenterna och beaktar den analys som gjordes av Gemensamma forskningscentret¹¹. Följande fyra prioriterade områden kommer att behandlas för att frigöra den potential som finns hos EU:s vattenbruk: Administrativa förfaranden, samordnad fysisk planering, konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor.

Vattenbruk kan bidra till det övergripande målet att undanröja klyftan mellan EU:s konsumtion och produktion av fisk och skaldjur på ett miljövänligt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. För att uppnå detta mål uppmanas varje medlemsstat att i

⁷ Direktiv 2000/60/EG.

⁸ Direktiv 2008/56/EG.

⁹ Förordning (EU) nr 304/2011

¹⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

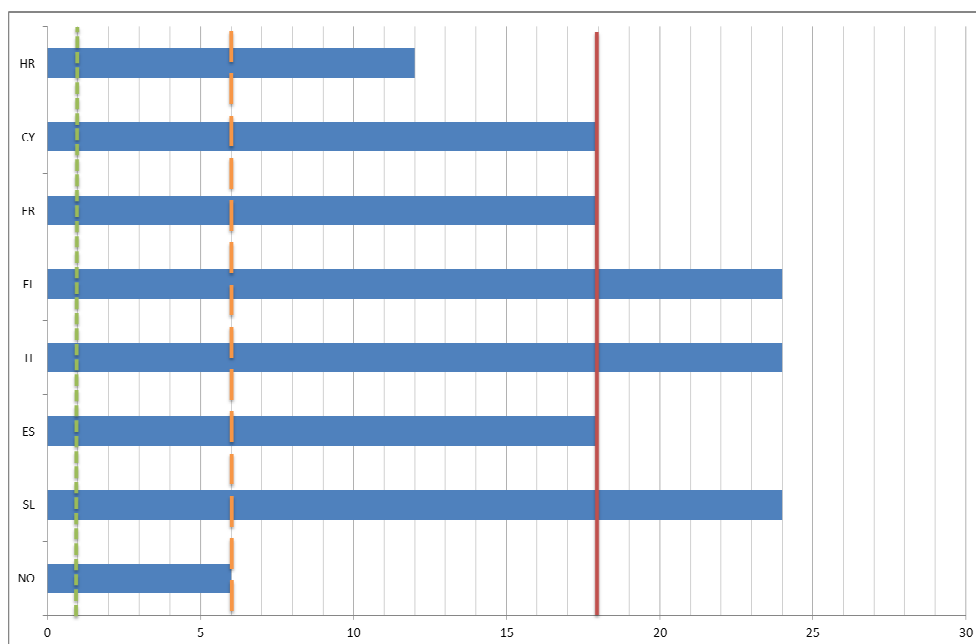
¹¹ Gemensamma forskningscentrumets tekniska rapport "An approach towards European Aquaculture Performance Indicators".

sin fleråriga nationella plan uppge det egna tillväxtmålet för vattenbruk (volym och värde) under den period som omfattas av planen.

3.1. En förenkling av de administrativa förfarandena

Administrativa kostnader och ledtider spelar en viktig roll vid fastställandet av den totala konkurrenskraften hos och utvecklingen av en viss ekonomisk sektor. För närvarande finns det endast begränsad information om tidsåtgången och kostnaderna för utfärdandet av tillstånd för ett nytt vattenbruk, och kommissionen känner inte till någon omfattande kartläggning av vilka de största problemen är. Den information som finns att tillgå tyder på att flera medlemsstaters tillståndsförfaranden ofta tar ungefär 2-3 år att slutföra¹², men det finns exempel på fall som krävt avsevärt mycket längre tid än så. Som jämförelse kan nämnas att uppgifter i en av Europaparlamentets undersökningar visar att den genomsnittliga behandlingstiden för vattenbrukstillstånd i Norge tidigare uppgick till tolv månader men har minskat till sex månader i samband med införandet av en ”enda kontaktpunkt”¹³.

Behandlingstiden för vattenbrukstillstånd i vissa medlemsstater och Norge (månader)

■ = behandlingstid för tillstånd för nya vattenbruk

■ = genomsnittliga behandlingstid för tillstånd för havsbaserade vindkraftsparker i hela EU¹⁴

¹² Uppgifter från FAO-projektet ShoCMed i kombination med uppgifter från producentförbund och myndigheter <http://www.faosipam.org/?pag=content/ ShowPortal&Portal=SHOCMED>

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

¹⁴ http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

 = rapporterad behandlingstid för tillstånd till jordbruksföretag i två medlemsstater

 = mål för behandlingstiden för tillstånd till nya små och medelstora företag (handlingsplanen för företagande 2020)

Källor: Egen översikt som grundas på uppgifter från ShoCMed och Windbarriers samt Europaparlamentets undersökning IP/B/PECH/NT/2008 176 och uppgifter från producentförbund och offentliga myndigheter.

De flesta vattenbruksproducenter är små och medelstora företag, och de drabbas särskilt hårt av byråkratin: Andelen av tillsyns- och förvaltningskostnader jämfört med omsättningen och antalet anställda kan vara upp till tio gånger större för små och medelstora företag än för större företag i den allmänna ekonomin¹⁵. En minskning av regleringsbördan fortsätter att vara prioriterad på kommissionens politiska dagordning. Som en uppföljning av översynen av småföretagsakten i april 2011 har kommissionen föreslagit en handlingsplan för att stödja företagandet i Europa. Handlingsplanen uppmanar medlemsstaterna att senast till 2015¹⁶ minska tiden för utfärdandet av tillstånd och andra godkännanden som krävs för att starta en affärsverksamhet till en månad, under förutsättning att kraven i EU:s miljölagstiftning är uppfyllda. Som ett första steg måste en uttömmande kartläggning och granskning utföras:

- **Mål för medlemsstaterna:** För att kartlägga möjligheterna att förbättra förfarandena och minska den administrativa bördan uppmanas medlemsstaterna att samla in information om följande före utgången av 2013 :
  - (1) Antalet nya tillstånd som beviljades under perioden 2007-2013 (antal).
  - (2) Beviljade tillståndsansökningar (i procent).
  - (3) Det antal ansökningar som för närvarande behandlas (antal).
  - (4) Genomsnittlig tid för slutförandet av tillståndsförfarandet (månader)
  - (5) Det antal offentliga organ som deltar i tillståndsförfarandet (antal).
  - (6) Genomsnittliga kostnader för tillståndsförfaranden för nya företag (i euro)
  - (7) Genomsnittlig giltighetstid för ett tillstånd (år)
- **Mål för kommissionen:** På grundval av de uppgifter som samlas in av medlemsstaterna ska kommissionen arbeta tillsammans med de behöriga myndigheterna för att senast sommaren 2014 fastställa bästa praxis och vilka områden som kan förbättras, bl.a. med stöd av kommissionens högnivågrupp för administrativa bördor, vars uppdrag är att bistå medlemsstaternas offentliga

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/administrative-burdens/>

¹⁶ KOM(2012) 795 slutlig.

förvaltningar vid genomförandet av EU:s lagstiftning på ett mer effektivt sätt som bättre tillgodoser de berörda parternas behov¹⁷. Kommissionen ska senast det andra kvartalet 2014 ha utarbetat en vägledning om bestämmelserna i ramdirektivet för vatten och ramdirektivet om en marin strategi med avseende på vattenbruk, för att bistå medlemsstaterna och branschen vid genomförandet av EU-lagstiftningen och visa hur miljöskyddet kan vara förenligt med ett hållbart vattenbruk.

- **Mål för den rådgivande nämnden för vattenbruk:** Den rådgivande nämnden ska senast april 2014 ha utfört en granskning av de administrativa förfaranden och en kartläggning av de viktigaste administrativa bördor med avseende på tidsåtgång och kostnader för olika typer av vattenbruk i medlemsstaterna.

3.2. En garanterad hållbar utveckling och tillväxt av vattenbruket genom samordnade fysisk planering

Olika studier har visat att fysiska planer kan bidra till att minska osäkerheten, underlätta investeringar och påskynda utvecklingen av sektorer såsom vattenbruk och förnybar energi till havs¹⁸. Det hänvisas ofta till utrymmesbristen som en hindrande faktor för utvidgningen av EU:s vattenbruk i havet, men detta problem kan lösas genom att de bäst lämpade platserna för vattenbruk fastställs, eftersom den nuvarande ytan och de kustområden där det bedrivs vattenbruk förefaller att vara begränsad¹⁹.

Planeringen av inlandsområden är vanligtvis mer framskriden jämfört med planeringen av kust- och havsområden — på grund av att det till exempel finns fastighetsregister eller graderingssystem som gör informationen lättillgänglig för alla berörda institutioner. Fastställandet av de bäst lämpade områdena för sötvattensbruk kommer att bidra till att både öka produktionen och förbättra skyddet av landskap, livsmiljöer och biologisk mångfald. I de fysiska planerna bör de miljötjänster som tillhandahålls av omfattande vattenbruk i dammar och mindre insjöar beaktas.

I många fall kan inte endast vattenbrukets egna behov motivera att en sådan omfattande genomgång görs för den marina miljön. Detta tillvägagångssätt följdes emellertid t.ex. för Irlands del när det gäller CLAMS²⁰, i den galiciska regionala strategin för vattenbruk²¹ och det nationella projektet för fysisk planering av vattenbruk i Finland²². Befintliga fysiska planeringar, såsom havsbaserade vindkraftverks situationsplaner²³, kan användas som utgångspunkt. Riktlinjer för

¹⁷ För mer information om högnivågruppen:

¹⁸ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/economic_effects_maritime_spatial_planning_en.pdf ;

http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

¹⁹ Gemensamma forskningscentrumets tekniska rapport "An approach towards European Aquaculture Performance Indicators".

²⁰ http://www.bim.ie/media/bim/content/BIM_CLAMS_Explanatory_Handbook.pdf

²¹ <http://www.intecmar.org/esga/>

²² http://www.mmm.fi/en/index/frontpage/Fishing_game_reindeer/Fisheriesindustry/aquaculture.htm

²³ E.g. "Windspeed" roadmap <http://www.windspeed.eu/>

fysisk planering i Medelhavsområdet²⁴ och i Östersjön²⁵ har utarbetats och dessa kan utgöra underlag till uppslag för medlemsstaterna. Vidare kan uppgifter som samlats in vid genomförandet av gällande lagstiftning (t.ex. direktivet om el från förnybara energikällor, den gemensamma fiskeripolitiken, ramdirektivet om en marin strategi, ramdirektivet för vatten, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet) också användas vid planering av vattenbruk. Kommissionen antog i mars 2013 ett förslag till direktiv om upprättandet av en ram för fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden²⁶. Medlemsstaterna kommer även fortsättningsvis att ansvara för att utarbeta och fastställa de övergripande målen för och innehållet i sådana planer.

Vattenbruket kan i avsevärd utsträckning inverka på miljön om det inte utformas korrekt och övervakas. Därför tas vissa aspekter av vattenbrukets miljöpåverkan (t.ex. tillförsel av näringsämnen och organiskt material, samt föroreningar genom farliga ämnen) uttryckligen upp i EU-lagstiftningen. De sammanlagda effekterna av enskilda fiskodlingar kommer också att inbegripa andra typer av miljöpåverkan (t.ex. sedimentering, fysiska störningar) och kommer även att påverkas av andra faktorer, t.ex. typen av odlade organismer, fiskodlingens geografiska läge och sårbarheten hos den lokala miljön. Enligt en undersökning²⁷ från Europaparlamentet, kan en bedömning av dessa miljöaspekter inom ramen för den fysiska planeringen minska den administrativa bördan för privata företagare och begränsa osäkerheten vad gäller tillståndsförfarandena, vilket skulle göra investeringar mer attraktiva. Flera undersökningar och erfarenheterna inom andra näringssektorer²⁸ bekräftar att om dessa typer av problem löses i ett tidigt skede i planeringsförfarandet minimeras miljöpåverkan, minskas lokalbefolkningens motstånd, förhindras onödiga förseningar och ökas chanserna till framgången för nya projekt. Denna typ av erfarenhet kan ge värdefull vägledning till vattenbruksproducenterna och bidra till att öka hållbarheten, allmänhetens acceptans och konkurrenskraften för EU:s vattenbruk.

Eftersom utrymmet och den miljömässiga bärkraften i både havsvatten och sötvatten är begränsade bör en ekosystembaserad strategi tillämpas. Med hjälp av sunda planerings- och bedömningsförfaranden bör särskild försiktighet iakttas när det gäller känsliga och skyddade områden. Positiva erfarenheter från integreringen av vattenbruk i Natura 2000-områden visar att det går att förena en lönsam affärsverksamhet med bevarandet av den biologiska mångfalden. De miljötjänster som tillhandahålls av extensivt vattenbruk i dammar och mindre insjöar är ett konkret exempel på där en ekonomisk verksamhet uppfyller behoven att bevara livsmiljöer och arter.

---

²⁴ Res. GFCM/36/2012/1 http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf

²⁵ <http://www.aquabestproject.eu>

²⁶ KOM(2013) 133 slutlig.

²⁷

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

²⁸ Se t.ex. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm
<http://www.project-gpwind.eu/>

- **Mål för medlemsstaterna:** Att införa en samordnad fysisk planering, inklusive fysisk planering på havsområdesnivå, för att säkerställa att vattenbrukens potential och behov beaktas och att säkerställa en lämplig fördelning av områden i vatten och på land för en hållbar utveckling av vattenbruket.
- **Mål för kommissionen:** Att övervaka genomförandet av samordnad planering av havsområden, sprida resultaten från undersökningar och erfarenheter för att hjälpa medlemsstaterna vid planeringen. Att organisera ett seminarium för utbyte av bästa metoder under sommaren 2014.

3.3. Stärkt konkurrenskraft för EU:s vattenbruk

EU:s vattenbruksföretag ställs inför olika problem och möjligheter som kräver skräddarsydda lösningar²⁹, men alla skulle kunna dra nytta av en förbättrad marknadsordning och en bättre strukturering av vattenbrukets producentorganisationer. Detta är en prioritering i reformen av den gemensamma marknadsordningen och för den nya Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). Med hjälp av produktions- och marknadsföringsplaner och tillsammans med EU-organet för marknadsbevakning, skulle vattenbruksproducenterna lättare kunna identifiera affärsmöjligheter och anpassa sina marknadsföringsstrategier.

Konsumenternas växande förväntningar på kvalitet och diversitet när det gäller livsmedel, särskilt om de är lokalproducerade, erbjuder nya möjligheter att uppvärdera kust- och inlandsområdenas tillgångar. Samordnade lokala insatser mellan företagare, offentliga myndigheter, sammanslutningar och forsknings- och utbildningsorganisationer kan hjälpa till att stimulera den lokala ekonomin och att uppfylla den växande efterfrågan på lokala och hållbart producerade fisk- och skaldjursprodukter.

Företagsdiversifiering kan bidra till ytterligare inkomstkällor för producenterna. Vattenbruket skulle till exempel kunna kombineras med fritidsfiske och turism och viss verksamhet i tidigare eller senare produktionsled skulle kunna integreras i vattenbruket. Detta skulle innebära nya affärsmöjligheter för vattenbruket.

Företagsutveckling och företagsdiversifiering kan också främjas med marknadsdriven forskning, innovation eller kunskapsöverföring. Med detta som målsättning bör medlemsstaterna främja synergi mellan nationella forskningsprogram och främja näringslivets deltagande i forsknings- och innovationsverksamhet – inte minst för att genomföra den europeiska teknik- och innovationsplattformens strategiska forskningsagenda och strategin för blå tillväxt³⁰.

Ett extensivt vattenbruk med damm- och insjöodling stöttar den biologiska mångfalden och är särskilt utbrett och i Central- och Östeuropa. Denna typ av vattenbruk erbjuder omfattande tjänste- och affärsmöjligheter vid sidan av livsmedelsproduktionen, vilket kan leda till högre konkurrenskraft om det värderas

²⁹

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/pech/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29823>

³⁰

KOM(2012) 494.

på rätt sätt. Myndigheterna bör erkänna att bestämmelser som tillämpas i områden med rik biologisk mångfald (t.ex. Natura 2000-områden) får vissa effekter och att inkomster går förlorade på grund av skyddet av rovdjur som t.ex. skarvar, och de bör ta hänsyn till de frivilliga insatser som görs för att skydda biologisk mångfald eller vatten. En viktig faktor som påverkar den damm- och insjöbaserade vattenbruksproduktionen i vissa regioner är just rovfåglar, framför allt skarv. I fågeldirektivet³¹ föreskrivs ett undantagssystem för att skydda fiskets och vattenbrukets intressen. Medlemsstaterna kan utnyttja dessa undantagsbestämmelser för att förhindra allvarliga skador på fiske eller vattenbruk som förorsakas av skarv. För att bistå medlemsstaterna offentliggjorde kommissionen nyligen en vägledning³², där man förtydligar och förklarar viktiga punkter när det gäller genomförandet av undantagssystemet.

- **Mål för medlemsstaterna:** Att fullt ut använda den föreslagna gemensamma marknadsordningen och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) för att stödja företagstillväxten genom lämplig finansiering av vattenbruket, både för produktion och marknadsföringsplaner, samt stärka kopplingen mellan forskning och utveckling (FoU) och näringslivet (särskilt små och medelstora företag). Att stödja utbildnings- och fortbildningsprogram som täcker vattenbrukssektorns behov.
- **Mål för kommissionen:** Att samordna och stödja forskning och innovation för vattenbruket genom samtliga relevanta EU-program och EU-fonder. Att främja kunskapsöverföring, spridning av bästa praxis och innovation, inklusive resultaten av EU-forskningsprojekt. Att skapa ett användarvänligt EU-organ för marknadsövervakning som kan erbjuda bättre marknadsinformation.

3.4. Skapa lika villkor för EU:s aktörer genom att utnyttja konkurrensfördelar

Höga standarder vad gäller miljö, djurhälsa och konsumentskydd är en av EU-vattenbrukets viktigaste konkurrensfördelar som bör utnyttjas effektivare för att konkurrera på marknaderna.

De redan existerande sanitära kontrollerna av EU:s produkter och av importerade produkter garanterar en hög livsmedelssäkerhet. Samhällets oro har också lett till att konsumenter, icke-statliga organisationer och återförsäljare krävt att få en försäkran om att de livsmedel de köper har producerats utifrån mycket höga krav om social och miljömässig hållbarhet. Om hållbarhetsfrågan när det gäller EU:s vattenbruk hanteras på rätt sätt och allmänheten får korrekt information, kan EU-vattenbrukets konkurrenskraft och samhällets acceptans vad gäller dess produkter öka. De nya märkningsbestämmelser som föreslås i förordningen om en samlad marknadsordning kan bidra till en bättre åtskillnad mellan EU:s vattenbruksprodukter och frivilliga certifieringssystem kan också spela en viktig roll i detta sammanhang. Om livsmedlens väg till konsumenten blir kortare kan mervärdet i form av geografisk närhet till högkvalitativa och extra färska lokala produkter öka.

Erfarenheten från jordbrukssektorn bekräftar att det finns en växande efterfrågan på långsiktigt lönsamma, högkvalitativa livsmedel. Under de senaste tio åren har till

³¹ Rådets direktiv 79/409/EEG.

³² <http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants.htm>

exempel detaljhandelförsäljningen av ekologiska livsmedel på de fyra största marknaderna i EU ökat snabbare än den totala efterfrågan på livsmedelsprodukter i EU, med en genomsnittlig årlig tillväxttakt på 7–15 % för ekologiska livsmedel mot 2–5 % för icke-ekologiska³³. Enligt FAO har den ekologiska vattenbruksproduktionen i Europa ökat med nästan 30 % per år mellan 1998 och 2007. Vissa återförsäljare spelar en viktig roll för att certifierade fiskprodukter ska nå ut på marknaden, och de gör detta som en del av sitt övergripande samhällsansvar som näringsidkare. De stora återförsäljarnas inträde har varit en avgörande faktor för den ekologiska livsmedelsektorns tillväxt under det senaste decenniet.

EU främjar höga miljömässiga, sociala, sanitära och fytosanitära standarder över hela linjen inom ramen för de handelsavtal som förhandlas med tredjeländer, och detta gäller även vattenbruket.

- **Mål för medlemsstaterna:** Att stödja utvecklingen av producent- och branschorganisationer bland annat på gränsöverskridande nivå. Detta skulle underlätta kollektiva förvaltnings- och/eller självregleringsinitiativ mellan producenter, bearbetningsföretag och återförsäljare, i samarbete med konsumentorganisationer och icke-statliga organisationer där så är lämpligt. Att stödja, genomföra och kontrollera krav och bestämmelser gällande märkning.
- **Mål för kommissionen:** Att säkerställa att bestämmelserna om märkning, i synnerhet när det gäller färskhet, ursprung och varunamn, genomförs fullt ut. Att förbättra öppenheten på marknaderna och sprida marknadsinformation om lokala och internationella trender samt trender på EU-nivå. Att i slutet av 2013 starta en informationskampanj om EU-vattenbrukets starka sidor.
- **Mål för den rådgivande nämnden för vattenbruket:** Att stödja struktureringen av vattenbruksproduktion och saluföring, inbegripet certifiering och märkning. Att bidra till en förbättrad marknadsövervakning inom sektorn. Att underlätta självreglerande initiativ och hjälpa till att förmedla information om dessa till konsumenten.

4. NYA STYRELSEFORMER FÖR ATT STÖDJA EU:S VATTENBRUK

Den öppna samordningsmetoden erbjuder en ram för utveckling av nationella strategier och för samordning av politiken mellan EU:s medlemsstater. Denna frivilliga process är tänkt att ge konkreta lösningar på de problem som identifierats av medlemsstaterna och de berörda parterna. Detta inbegriper även samordning mellan EU:s och medlemsstaternas åtgärder och politik, med full hänsyn till subsidiaritetsprincipen.

För att underlätta utbyte av expertis och bästa praxis kommer medlemsstaterna att uppmanas att utse en nationell kontaktpunkt. Kommissionen kommer sedan att hänvisa till kontaktpunkten, till exempel för att organisera inbördes utvärderingar på expertnivå och i samband med identifiering och spridning av bästa praxis.

³³

Uppgifter från Eurostat och http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/organic_2010_en.pdf

4.1. Flerårig nationell strategisk plan för att främja ett hållbart vattenbruk

För att bättre samordna sina åtgärder för att främja vattenbruket ska medlemsstaterna utarbeta en flerårig nationell strategisk plan på grundval av EU:s strategiska riktlinjer som presenteras i detta meddelande och utifrån de förslag från kommissionen som för närvarande diskuteras med Europaparlamentet och rådet. För att underlätta medlemsstaternas arbete har kommissionen utarbetat ett förslag till struktur för planen (bilaga 1).

De fleråriga nationella planerna bör täcka perioden 2014–2020. Medlemsstaterna uppmanas att göra en halvtidsutvärdering av genomförandet av planen i slutet av 2017.

4.2. Komplementaritet med Europeiska havs- och fiskerifonden

Den föreslagna EHFF är avsedd stödja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken. Tanken är att varje medlemsstat kommer att ombes att utarbeta ett operativt program och att ange de åtgärder som den har tänkt finansiera genom EHFF. För vattenbrukets vidkommande är det dessutom viktigt att det operativa programmet är förenligt med den ovannämnda fleråriga nationella planen så att det skapas sammanhang med hela politiken.

4.3. Utbyte av bästa praxis

Den öppna samordningsmetoden har också till syfte att bygga upp en process för ömsesidigt lärande medlemsstaterna emellan. Seminarier för inbördes utvärdering på expertnivå är ett viktigt verktyg i detta arbete. Där kan medlemsstaterna dela god praxis som identifierats i politik, program eller institutionella förfaranden, och utvärdera dess effektivitet bland annat när det gäller bedömning och mildrande av miljöpåverkan. Seminarierna ger möjligheter att lära om genomförandeprocessen eller olika politiska strategier ur ett övergripande EU-perspektiv.

Medlemsstaterna uppmanas att lägga fram tre förslag om god praxis i sina fleråriga nationella plan. Kommissionen har för avsikt att åtminstone en gång om året organisera seminarier för inbördes utvärdering på expertnivå där man presenterar utvald god praxis och där medlemsstaterna kan utbyta information.

4.4. En rådgivande nämnd för vattenbruk

Dialogen med aktörerna har visat sig vara av stor betydelse för förverkligandet av den gemensamma fiskeripolitikens mål. Inrättandet av en rådgivande nämnd för vattenbruk bör göra det möjligt för kommissionen och medlemsstaterna att dra nytta av kunskaper och erfarenheter från alla aktörer.

Den rådgivande nämndens roll kommer att vara att utfärda rekommendationer till beslutsfattare för att hjälpa dem att anta faktabaserade beslut. Kommissionen uppmanar aktivt deltagande från alla berörda parter: producenter, produktionskedjans tidigare led (foderleverantörer, forskningsorganisationer, veterinärer, utrustningsleverantörer), produktionskedjans senare led (skörd, transport av levande vattenbruksprodukter, förädling, export, distribution) konsumentorganisationer, icke-statliga miljöorganisationer, fackföreningar etc.

4.5. Nästa steg

Medlemsstaterna uppmanas att skicka in den fleråriga nationella planen till kommissionen senast tillsammans med det operativa programmet. Senast i april 2014 planerar kommissionen att utarbeta en sammanfattande rapport om alla nationella planer för att främja informationsutbytet mellan medlemsstaterna och för att sprida information om god praxis.

Medlemsstaterna uppmuntras att göra en halvtidsutvärdering av genomförandet av den fleråriga nationella planen i slutet av 2017. Kommissionen kommer sedan att utgå från halvtidutvärderingarna för att avgöra om de strategiska riktlinjerna behöver revideras.

BILAGA

Förslagsutkast till en flerårig nationell plan för utveckling av ett hållbart vattenbruk

1. Nationellt sammanhang och koppling till viktigare nationella mål
  - Nationell situation och strategisk väg mot EU:s viktigaste mål
  - Kvantifierat nationellt tillväxtmål (2014–2020)
2. Åtgärder inom ramen för de strategiska riktlinjerna
  - (a) **Förenkla de administrativa förfarandena:**
    - (1) Bedömning av den nationella situationen:
      - (a) Kvalitativ beskrivning av de administrativa arrangemangen (viktigaste organ som ansvarar för tillståndsgivning, ansvarsfördelning mellan förvaltningar osv.).
      - (b) Kvantitativa uppgifter och förklaringar: Se förteckning i huvudtexten.
    - (2) Viktigaste inslagen i planerade politiska åtgärder: Planerade åtgärder för att minska den administrativa bördan.
    - (3) Om tillämpligt, motsvarande kvantifierade mål och indikatorer (t.ex. förväntad minskning av administrativa kostnader och/eller administrativ tid, etc.).
  - (b) **Säkra en hållbar utveckling och tillväxt för vattenbruket genom samordnad fysisk planering:**
    - (1) Bedömning av den nationella situationen: Befintlig ram för fysisk planering (i havet och på land), behörighetsfördelning, planer som redan trätt i kraft.
    - (2) Viktigaste inslagen i planerade politiska åtgärder: Hur fysisk planering kommer att främjas med hänsyn till behoven inom vattenbruket.
    - (3) Om tillämpligt, motsvarande kvantifierade mål och indikatorer (t.ex. antal nya områden som avdelats för vattenbruk och deras yta, antal regionala planer som antagits).
  - (c) **Stärka konkurrenskraften för EU:s vattenbruk:**
    - (1) Bedömning av den nationella situationen: Styrkor och svagheter i de nationella vattenbrukssektorn, befintligt forsknings- och utvecklingsstöd, områden där behovet av ökad konkurrenskraft är störst.

(2) Viktigaste inslagen i planerade politiska åtgärder: Planerat arbete för att stödja innovation och koppling mellan forskning och utveckling (FoU) och industrin, etc.

(3) I förekommande fall, motsvarande kvantifierade mål och indikatorer (t.ex. antal partnerskap mellan näringslivet och FoU-aktörer)

(d) Skapa lika villkor för aktörerna i EU genom att utnyttja konkurrensfördelar:

(1) Bedömning av den nationella situationen: Producentorganisationer, befintliga system för att erkänna hållbarhet (t.ex. frivilliga system som används av de största nationella återförsäljarna), allmänhetens uppfattning om vattenbruk.

(2) Viktigaste inslagen i planerade politiska åtgärder (2014–2020): Åtgärder som planeras för att förbättra bilden av EU:s vattenbruksprodukter (t.ex. informationskampanjer, stöd för att delta i frivilliga system, stöd till ekologiskt vattenbruk).

(3) Om tillämpligt, motsvarande kvantifierade mål och indikatorer (t.ex. procentandel ekologiskt och/eller certifierat vattenbruk etc.).

3. Styrning och partnerskap

- Centrala bidrag från de viktigaste aktörerna (regionala och/eller lokala myndigheter, industrin, intressenter och icke-statliga organisationer)
- Koppling till prioriteringarna enligt det operativa programmet (EHFF) och finansiella anslag (EHFF och andra EU-medel eller nationella medel).
- Namn och kontaktuppgifter för den nationella kontaktpunkten för främjande av hållbart vattenbruk.

4. Bästa praxis

- Identifiering av nationell bästa praxis på tre områden och presentation av dessa tre förslag.